

Якщо у клієнта відсутні окремі виписки банку, то важливо отримати з банку затверджені їх копії. Документи, додані до виписок банку, досліджуються перш за все на предмет їх законності. Звертається увага на правильність оприбуткування грошей в касу, отриманих з банку по чекам.

Необхідно встановити, чи відповідають номери та суми використаних чеків корінцям книжок, а при виявленні анульованих або зіпсованих чеків з'ясувати, чи є відмітка про це в корінцях.

Джерелами інформації аудиту розрахункових операцій являються первинні документи та облікові реєстри по обліку розрахунків з постачальниками, покупцями, різними дебіторами та кредиторами, розрахунки по претензіям і т.д.

Вивчають також відповідні журнали-ордера і відомості журнально-ордерної форми обліку, баланс та інші фінансові звіти. Особливої уваги потребує перевірка облікових даних про вартість матеріалів, що знаходяться в дорозі, якщо вони оплачені, але не надійшли до кінця місяця на підприємство.

М.В. МОМОТ, Эк-59 в

ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

1. Статутний капітал

Для обліку статутного капіталу Планом рахунків передбачено пасивний рахунок 40 «Власний капітал», Синтетичний облік статутного капіталу ведеться за формами власності, за видами акцій.

Аналітичний облік ведеться за кожним засновником підприємства.

При оголошенні передплати на акції за їх номінальною вартістю провадиться запис на формування статутного капіталу:

Д-т 46 «Неоплачений капітал»;

К-т 40 «Статутний капітал».

Розрахунки власників за підписані акції можуть здійснюватись:

1. грошовими коштами в національній та іноземній валюті:

Д-т 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках»

К-т 46 «Неоплачений капітал»;

2. шляхом передачі майна (за справедливою вартістю):

- матеріальними цінностями:

Д-т 20 «Виробничі запаси»

Д-т 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Д-т 28 «Товари»

К-т 46 «Неоплачений капітал»;

- основними засобами та іншими необоротними активами:

Д-т 10 «Інші необоротні матеріальні активи»

Д-т 11 «Основні засоби»

К-т 46 «Неоплачений капітал»;

- нематеріальними активами:

Д-т 12 «Нематеріальні активи»

К-т 46 «Неоплачений капітал»;

- об'єктами незавершеного будівництва:

Д-т 151 «Капітальне будівництво»

К-т 46 «Неоплачений капітал»;

3. цінними паперами інших підприємств:

Д-т 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»

К-т 46 «Неоплачений капітал».

Статутний капітал може збільшуватись за рахунок:

1. додаткових внесків учасників:

Д-т 46 «Неоплачений капітал»

К-т 40 «Статутний капітал»

2. індексації основних засобів:

Д-т 423 «Дооцінка активів»

К-т 40 «Статутний капітал»;

3. реінвестування прибутку:

Д-т 441 «Прибуток нерозподілений»

К-т 40 «Статутний капітал»;

4. реінвестування нарахованих дивідендів:

Д-т 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»

К-т 40 «Статутний капітал».

При збільшенні статутного капіталу за рахунок обміну облігацій АТ на його ж акції операція відображається записами:

Д-т 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»

К-т 40 «Статутний капітал»;

або за рахунок чистого доходу підприємства:

Д-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»

К-т 40 «Статутний капітал»;

Зменшення статутного капіталу за рахунок зменшення номінальної вартості акцій відображається в обліку:

Д-т 40 «Статутний капітал»

К-т 672 «Розрахунки за іншими виплатами»

Зменшення кількості акцій існуючої номінальної вартості шляхом викупу їх у власників відображається в обліку шляхом використання рахунка 45 «Вилучений капітал» записом:

Д-т 451 «Вилучені акції»

К-т 30 «Каса»

К-т 31 «Рахунки в банках».

Анулювання викуплених акцій відображається записами:

Д-т 40 «Статутний капітал»

К-т 451 «Вилучені акції» — на суму номінальної вартості викуплених акцій та

Д-т 421 «Емісійний дохід»

К-т 451 «Вилучені акції» — на суму, що перевищує номінальну вартість викуплених акцій.

Облік пайового капіталу здійснюється на рахунку 41 «Пайовий капітал». Цей рахунок застосовується тими підприємствами, у яких частина власного капіталу формується у вигляді пайових внесків і призначений для обліку і узагальнення інформації про суми пайових внесків.

За кредитом рахунка відображається збільшення пайового капіталу, за дебетом — зменшення.

Аналітичний облік сум пайового капіталу ведеться за видами капіталу та щодо кожного члена товариства.

2.Додатковий капітал

У балансі сума додаткового капіталу розкривається двома статтями:

- Додатково оплачений капітал
- Інший додатковий капітал.

Додатково оплачений (вкладений) капітал – це сума, на яку вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість від первинної емісії. Це створює емісійний дохід.

Інший додатковий капітал – це суми дооцінки необоротних активів підприємства, вартість активів безоплатно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб та інші види додаткового капіталу.

Для обліку додаткового капіталу призначений у Плані рахунків пасивний рахунок 42 «Додатковий капітал», за кредитом якого відображається збільшення додаткового капіталу, за дебетом — зменшення.

Рахунок 42 «Додатковий капітал» має такі субрахунки:

421 «Емісійний дохід»

422 «Інший вкладений капітал»

423 «Дооцінка активів»

424 «Безоплатно одержані необоротні активи»

425 «Інший додатковий капітал».

На суму різниці (перевищення) між номінальною і вартістю реалізації випущених акцій в обліку відображається запис:

Д-т 46 «Неоплачений капітал»

К-т 421 «Емісійний дохід».

Ця сума не підлягає жодному використанню або розподілу, крім випадків реалізації (анулювання) акцій за ціною нижче номінальної вартості:

Д-т 421 «Емісійний дохід»

К-т 451 «Вилучені акції».

У разі дооцінки необоротних активів, які здійснюються за рішенням урядових органів, а також у випадках, передбачених стандартами бухгалтерського обліку, робиться запис:

Д-т 10 «Основні засоби»

Д-т 11 «Інші необоротні матеріальні активи»

К-т 423 «Дооцінка активів».

У разі безоплатно одержаних необоротних активів, отриманих від інших юридичних або фізичних осіб:

Д-т 10 «Основні засоби»

Д-т 11 «Інші необоротні матеріальні активи»

Д-т 12 «Нематеріальні активи»

К-т 424 «Безоплатно одержані необоротні активи».

3. Резервний капітал

Для обліку резервного капіталу у Плані рахунків призначений пасивний рахунок 43 «Резервний капітал». За кредитом рахунка відображається створення резервів, за дебетом — їх використання. Сальдо цього рахунка кредитове і відображає залишок резервів на кінець звітного періоду.

Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за його видами, джерелами їх утворення та напрямком використання.

Здійснення відрахувань від прибутку на створення (поповнення) резервного капіталу відображається в обліку записом:

Д-т 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»

К-т 43 «Резервний капітал».

Резервний капітал призначений для покриття непередбачених витрат, збитків на сплату боргів підприємства в разі його ліквідації. Залишки

невикористаних коштів резервного капіталу переходять на наступний звітний період.

Використання коштів резервного капіталу на покриття втрат внаслідок надзвичайних ситуацій:

Д-т 43 «Резервний капітал»

К-т 10 «Основні засоби»

К-т 15 «Капітальні інвестиції»

К-т 20 «Виробничі запаси»

К-т 26 «Готова продукція»

К-т 14, 35 «Фінансові інвестиції»

К-т 30 «Каса».

Покриття витрат підприємства з усунення наслідків надзвичайних ситуацій:

Д-т 43 «Резервний капітал»

К-т 66 «Розрахунки по заробітній платі»,

К-т 65 «Розрахунки за страхуванням»,

К-т 23 «Виробництво».

Направлені кошти резервного капіталу на покриття збитків звітного періоду:

Д-т 43 «Резервний капітал»

К-т 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)».

Використання коштів резервного капіталу на виплату дивідендів засновникам:

Д-т 43 «Резервний капітал»

К-т 67 «Розрахунки з учасниками».

Облік використання прибутку звітного року

4.Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)

Для обліку нерозподіленого прибутку (непокритих збитків) у Плані рахунків призначений рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». На цьому рахунку ведуть облік нерозподіленого прибутку та

непокритих збитків, а також суми прибутку поточного та минулого року, що використаний у звітному році.

Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» має такі субрахунки:

441 «Прибуток нерозподілений»

442 «Непокриті збитки»

443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

Фінансовий результат діяльності підприємства визначається на підставі рахунка 79 «Фінансові результати». Під час визначення прибутку складається запис:

Д-т 79 «Фінансові результати»

К-т 441 «Прибуток нерозподілений»

при визначенні непокритого збитку:

Д-т 442 «Непокриті збитки»

К-т 79 «Фінансові результати».

Списання збитку здійснюється за рахунок відповідних джерел: нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу і відтворюються записами:

Д-т 441 «Нерозподілені прибутки»

Д-т 42 «Додатковий капітал»

Д-т 43 «Резервний капітал»

К-т 442 «Непокриті збитки».

Використання прибутку на сплату дивідендів або для створення резервного капіталу протягом звітного періоду відображається за дебетом субрахунка 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» в кореспонденції з рахунками 67 «Розрахунки з учасниками» при нарахуванні дивідендів і відображається записом:

Д-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»

К-т 67 «Розрахунки з учасниками»,

або з рахунком 43 «Резервний капітал» у разі створення резервного капіталу.

У кінці року сальдо субрахунка 443 списується за рахунок нерозподіленого прибутку записом:

Д-т 441 «Нерозподілений прибуток»

К-т 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

5.Облік неоплаченого та вилученого капіталу

В обліку формування та змін статутного капіталу використовуються активні, регулюючі, контрарні рахунки 46 «Неоплачений капітал» та 45 «Вилучений капітал».

Рахунок 46 «Неоплачений капітал» призначений для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства. За дебетом рахунка відображається заборгованість засновників (учасників): за внесками до статутного капіталу підприємства, а також номінальна вартість розміщених неоплачених акцій. За кредитом — погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу і номінальна вартість сплачених акцій. Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться за видами розміщених неоплачених акцій і кожному засновнику (учаснику) підприємства.

Після здійснення усіх внесків учасниками сальдо на рахунку 46 не залишається.

Рахунок 45 «Вилучений капітал» призначений для обліку вилученого капіталу, який має бути повернутий у разі викупу власних акцій у акціонерів з метою їх перепродажу або анулювання, а також у разі зменшення номінальної вартості акцій.

За дебетом цього рахунка відображаються суми вкладів, що повертаються учаснику товариства, вартість викуплених у акціонерів власних акцій за покупною ціною, за кредитом — вартість анульованих або перепроданих акцій. Дебетове сальдо цього рахунка являє собою вартість викуплених власних акцій на кінець звітного періоду.